

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7Sžsk/41/2019
Identifikačné číslo spisu: 1016201236
Dátum vydania rozhodnutia: 25.11.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Viola Takáčová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:1016201236.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Violy Takáčovej, PhD. a členiek senátu JUDr. Zdenky Reisenauerovej a JUDr. Aleny Adamcovej, v právnej veci žalobcu: I. R. P., bytom M. P. XXXX/X, D., právne zastúpeného JUDr. Mariánom Ďurinom, advokátom so sídlom Sibírska ulica č. 4, Bratislava, proti žalovanému: Ministerstvo obrany Slovenskej republiky, Ulica Kutuzovova č. 8, Bratislava, v konaní o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného z 27. júna 2016, č.: SELUZ-4-39-2/2016- OdSP, o kasačnej sťažnosti žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave zo dňa 15. novembra 2018, č. k. 6S/153/2016-114, t a k t o

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť žalobcu z a m i e t a.

Účastníkom nárok na náhradu trov kasačného konania n e p r i z n á v a.

Odôvodnenie

I.

1. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) napadnutým rozsudkom zo dňa 15. novembra 2018, č. k. 6S/153/2016-114 postupom podľa § 190 zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“) zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal preskúmania zákonnosti postupu rozhodnutia žalovaného z 27. júna 2016 č.: SELUZ-4-39-2/2016-OdSP, ktorým tento postupom podľa § 59 ods. 2 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 71/1967 Zb.“) zamietol odvolanie žalobcu a potvrdil prvostupňové správne rozhodnutie z 19. marca 2016, číslo VÚSZ-XXXXXXXXXXXXXXXXX. Uvedeným rozhodnutím prvostupňový správny orgán Vojenský úrad sociálneho zabezpečenia postupom podľa § 30 ods. 1 písm. i/ zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (ďalej len „zákon č. 71/1967 Zb.“) zastavil konanie o prepočítanie výsluhového dôchodku I. R. P.Í., nakoľko v tej istej veci sa právoplatne rozhodlo a skutkový stav sa podstatne nezmenil.

2. Krajský súd zákonnosť preskúmaného rozhodnutia žalovaného v spojení s rozhodnutím

prvostupňového správneho orgánu preskúmal podľa 4 ods. 3 a § 58 ods. 1 zákona č. 328/2002 Z.z. o sociálnom zabezpečení policajtov a o zmene niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 328/2002 Z.z.“), § 24 ods. 1 zákona č. 76/1959 o niektorých služobných pomeroch vojakov v znení účinnom v dobe štúdia žalobcu na vojenskej strednej odbornej škole, § 2 ods. 2, § 5 ods. 2, § 15 ods. 1,2, § 20 ods. 1,2,4, § 21 ods. 1 zákona č. 92/1949 Zb. branný zákon v znení účinnom v dobe štúdia žalobcu na strednej škole, § 30 ods. 1 písm. i/, § 47 ods. 1 a 4 zákona č. 71/1967 Zb. a v režime stanovenom Správnym súdnym poriadkom a dospel k záveru o nedôvodnosti podanej žaloby.

3. Krajský súd po vyhodnotení závažnosti dôvodov žaloby vo vzťahu k napadnutému rozhodnutiu správneho orgánu, ako aj k obsahu pripojeného spisu žalovaného konštatoval, že nezistil dôvod, že by sa žalovaný odchyľil od logických argumentov a relevantných právnych záverov so správnou citáciou dotknutých právnych noriem, obsiahnutých v odôvodnení napadnutého rozhodnutia, ktoré vytvárajú dostatočné právne východiská pre správnosť napadnutého výroku rozhodnutia.

4. Mal za preukázané, že žalobca požiadal prvostupňový správny orgán o započítanie 1. a 2. ročníka vojenskej strednej odbornej školy do výsluhového dôchodku, ktorý mu bol priznaný podľa § 123 ods. 2 a § 38 zákona č. 328/2002 Z.z. právoplatným rozhodnutím Vojenského úradu sociálneho zabezpečenia zo dňa 5. februára 2003, číslo XXXXXXXXXXXXXXXX/2-VÚSZ/DO2. Pre nárok na výsluhový dôchodok bolo žalobcovi zhodnotené obdobie služobného pomeru od 1. augusta 1971 do 31. decembra 2002, t.j. 31 ukončených rokov, a to vrátane základnej vojenskej služby, ktorú absolvoval počas štúdia 3. a 4. ročníka vo vojenskej strednej odbornej škole elektrotechnická rádiolokačná v Liptovskom Mikuláši (od 1. augusta 1971 do 3. júla 1973), kde sa vzdelával a pripravoval na výkon povolania vojaka z povolania. Žalobca požiadal prvostupňový správny orgán o prepočítanie výsluhového dôchodku, t.j. o započítanie 2 rokov (1. a 2. ročníka vojenskej strednej odbornej školy) do výsluhového dôchodku. Úlohou krajského súdu bolo prejednať žalobcu a vyjadriť sa k uznaniu štúdia 1. a 2. ročníka vojenských stredných odborných škôl, či sa toto obdobie malo/nemalo posudzovať ako I., respektíve II. kategória funkcií. Vzdelávanie a prípravu na výkon povolania vojaka z povolania krajský súd posúdil podľa § 20 ods. 2 zákona č. 92/1949 Zb. a § 58 ods. 1 zákona č. 328/2002 Z.z. a dospel k záveru o nemožnosti považovať obdobie prvých dvoch rokov štúdia žalobcu na uvedenej vojenskej odbornej škole za vojenskú činnú službu podľa § 2 ods. 2 zákona č. 92/1949 Zb., za neprípustné tiež považoval uvažovať o kvalifikácii tejto doby vzdelávania ako doby trvania služobného pomeru, ktorá je rozhodujúca na vznik nároku na výsluhový dôchodok. Žalobca iba v 3. a 4. ročníku vojenskej strednej odbornej školy (v období od 1. augusta 1971 do 31. júla 1973) vykonával základnú vojenskú službu, pričom podľa § 24 ods. 1 zákona č. 76/1959 Zb. vykonanie základnej vojenskej služby bolo zákonnou podmienkou pre to, aby mohol vykonávať vojenskú službu ako svoje povolanie vojaka z povolania. Zároveň v zmysle § 58 ods. 1 písm. a/ zákona č. 328/2002 Z.z. sa výkon vojenskej základnej služby považuje za dobu trvania služobného pomeru, ktorá je rozhodujúca na vznik nároku na výsluhový dôchodok. V súvislosti s takto ustáleným právnym názorom poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 9So/108/2016 zo dňa 30. mája 2018, podľa ktorého žiaci 1. a 2. ročníka vojenskej strednej odbornej školy sa štúdiom pripravovali na službu vojaka z povolania a neboli vojakmi v činnnej službe. Prijatím žiaka na štúdium vojenskej strednej odbornej školy po skončení povinnej školskej dochádzky týmto žiakom v roku, v ktorom dovŕšili 17. rok veku, branná povinnosť vznikla podľa zákona č. 92/1949 Zb., neboli však povolaní na výkon základnej (náhradnej vojenskej školy). Vykazovanie doby základnej (náhradnej) služby poslucháčov a žiakov vojenských škôl z radov občianskej mládeže bolo upravené aj smernicami. Pri štúdiu na vojenskej strednej odbornej škole sa výkon základnej vojenskej služby evidoval 24 mesiacov odo dňa vyradenia žiakov z vojenskej strednej odbornej školy, t.j. výkon základnej služby trval počas 3. a 4. ročníka. Štúdium po skončení povinnej školskej dochádzky sa u žiakov vojenských škôl vykazovalo ako doba štúdia v I. a II. časti výkazu so zaradením tejto doby do III. pracovnej kategórie. Žiaci vojenskej strednej odbornej školy vojenskú základnú službu vykonávali počas 3. a 4. ročníka. Štúdium v 1. a 2. ročníku nie je možné považovať ani za ostatnú vojenskú službu podľa § 132 ods. 1 písm. b/ zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení. Činnosť, ktorú títo žiaci vykonávali pred nástupom na základnú vojenskú službu, nebola výkonom vojenskej služby. Poslucháči (žiaci) vojenských škôl do dovŕšenia veku 17 rokov boli vo vojenských školách vedení ako chovanci a doba štúdia sa im započítavala do nástupu vojenskej činnnej služby ako doba potrebná k príprave na povolanie

po skončení povinnej školskej dochádzky.

5. Uzavrel, že žalobcovi bol priznaný výsluhový dôchodok za všetku dobu trvania služobného pomeru. Zo žiadneho všeobecne záväzného právneho predpisu upravujúceho poskytovanie dávky výsluhového zabezpečenia profesionálnemu vojakovi nevyplýva, že by do doby trvania služobného pomeru v ozbrojených silách malo byť započítané celé štúdium vojenskej strednej odbornej školy, a teda aj štúdium žalobcu v 1. a 2. ročníku tejto školy.

6. Za nedôvodnú považoval krajský súd námietku žalobcu vo vzťahu k poučeniu napadnutého rozhodnutia. V uvedenej súvislosti poukázal na obligatórnu náležitosť rozhodnutia, ktorým je poučenie o dovolaní, ktoré poučenie musí obsahovať aj také rozhodnutie, proti ktorému už riadny opravný prostriedok nie je prípustný. Z uvedeného vyplýva, že splnenie poučovacej povinnosti druhostupňového správneho orgánu stačí uviesť, možnosť preskúmania súdom, čo v prípade žalovaného bolo splnené.

7. Vzhľadom na uvedené krajský súd žalobu ako nedôvodnú podľa § 190 SSP zamietol.

8. O trovách konania rozhodol podľa § 168 SSP tak, že úspešnému žalovanému náhradu trov konania nepriznal, pretože mu žiadne trovy nevznikli.

II.

9. Proti rozsudku krajského súdu podal žalobca v zákonnej lehote kasačnú sťažnosť.

10. Namietal, že krajský súd rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 440 ods. 1 písm. g/ SSP).

11. Konkrétne namietal, že krajský súd sa mal starostlivejšie a dôkladnejšie zaoberať posúdením hodnotenia prvých dvoch ročníkov štúdia žalobcu na Vojenskej strednej odbornej škole v Liptovskom Mikuláši (od 1. septembra 1969 do 31. júla 1971, spolu 699 dní) v I. alebo II. kategórie funkcií v armáde a zhodne aj s výkonom celej vojenskej služby žalobcu. Žalovaný túto dobu služby v trvaní 1 rok a 334 dní bezdôvodne označil ako III. pracovnú kategóriu, ktorá pre toto vojenské štúdium nie je nikde zadefinovaná, čím konal svojvoľne a podľa ľubovôle, pričom neuviedol ani právny predpis, ktorý by mu tento postup umožňoval. Nadväzne na to uviedol, že odo dňa nástupu na štúdium na vojenskej strednej odbornej škole bol v nepretržitom služobnom pomere. Vojenskú základnú službu si popri štúdiu na tejto vojenskej škole doslúžil počas 3. a 4. ročníka od 1. augusta 1971 do 31. júla 1973 v I. kategórii funkcií. Podľa § 21 branného zákona sa stal vojakom už dňa 18. mája 1971.

12. Sťažovateľ ďalej namietal, že nebol predložený rezortný zoznam preferovaných zamestnaní I. a II. kategórie funkcií, podľa ktorého sa malo určovať a zaraďovať študentov vojenských stredných škôl a vojakov z povolania podľa vykonávaných funkcií do príslušných kategórií. V uvedenej súvislosti v ďalšej časti kasačnej sťažnosti uznal, že bývalé Ministerstvo národnej obrany ČSSR ako jediný rezort nikdy nespracovalo a nemá ho k dispozícii ani dnes. Vojenské stredné odborné školy už zanikli a ich štatút bol v rozpore s medzinárodnými a medzištátnymi zmluvami. Vyhláška ministra zahraničných vecí ČSSR č. 120/1976 Zb. o medzinárodnom pakte o občianskych a politických právach a Medzinárodnom pakte o hospodárskych, sociálnych a kultúrnych právach mali určiť vekovú hranicu, pod ktorou detská námedzná práca mala byť zakázaná a trestaná podľa tohto zákona. V kompetencii napríklad Ministerstvá školstiev CSR a SSR, Ministerstvo práce a sociálnych vecí ČSSR, Ministerstvo zdravotníctva ČSSR a Ústredná rada odborov ČSSR bolo spoločne rozhodovať a zaraďovať žiakov vojenských stredných odborných škôl do preferovaných pracovných kategórií už od 15. rokov ich veku. V prejednávanej veci nebol rešpektovaný listinný dôkaz nariadenie Náčelníka GŠ ČSĽA č. 11 zo dňa 2. augusta 1985 o zaraďovaní žiakov vojenských škôl do I. a II. kategórie funkcií pred prijatím do služobného pomeru vojaka z povolania. Všetky rezortné zoznamy bývalej ČSSR boli založené len na metóde taxatívneho výpočtu. Pokiaľ teda nebolo konkrétne povolanie uvedené v príslušnom rezortnom zozname ako zamestnanie zaradené do I. či II. pracovnej kategórie, nemohlo byť na základe rozširujúceho výkladu do

takejto kategórie priradené. Všeobecné sudy však mohli podľa výsledkov vykonaného dokazovania vysloviť, že pracovník spĺňa podmienky pre zaradenie do I. či II. pracovnej kategórie. Poukázal pritom na stanovisko NS ČSSR zo dňa 10. októbra 1977 sp. zn. Cpjf 46/77, rozsudok Najvyššieho správneho súdu ČR číslo k. 6Ads/33/2012-54 z 28. novembra 2012 a číslo k. 4Ads 12/2009-83 z 27. mája 2009, ktoré v dôvodoch kasačnej sťažnosti bližšie analyzoval.

13. V súvislosti s pojmom „služba“ sťažovateľ poukázal na ustanovenie § 132 ods. 1 písm. a/ zákona č. 100/1988 Zb., v ktorom zákonodarca na rozdiel od krajského súdu v bode č. 21 rozsudku neuviedol vojenskú základnú službu, vojenskú činnú službu a prípravnú vojenskú službu. Tieto pojmy si vymysleli vojaci. Podľa názoru žalobcu službu treba považovať za prípravu na výkon profesionálnej služby v ozbrojených silách. Vojenská knižka, školské vysvedčenia a evidenčná karta vojaka sú oficiálne úradné dokumenty. Túto „službu“ treba považovať predovšetkým za sústredenú a koncentrovanú prípravu na budúci výkon profesionálnej služby v ozbrojených silách ČSLA, a nie na výkon obyčajného civilného zamestnania v III. pracovnej kategórii. Dozornú službu žalobca skutočne vykonával už od svojho veku 15. rokov, a to od 1. ročníka vojenskej strednej odbornej školy. Žalovaný správny orgán sa vyhýba označiť dozornú službu žiakov vojenskej strednej odbornej školy za riadny výkon služby, čo je potrebné považovať za diskrimináciu a nerovnaké zaobchádzanie. Ostatní vojaci základnej služby a vojaci z povolania slúžiaci v ten istý deň, v tých istých kasárňach podľa rovnakých právnych predpisov majú priznanú I. kategóriu funkcií a žiaci vojenskej strednej odbornej školy už nie. Dozorná služba žiakov vojenskej strednej odbornej školy bola od 1. ročníka vykonávaná podľa predpisov: „Zákl.1-2 Poriadok posádkovej a strážnej služby a odpisoval ich prezident ČSSR ako vrchný veliteľ ČSLA. Listinnými dôkazmi o výkone dozornej služby žiakov 1. a 2. ročníka vojenskej strednej odbornej školy od 1. septembra 1969 do 31. júla 1971 sú písomné denné rozkazy veliteľa roty a knihy prevzatia a odovzdania dozornej služby. Žiaci a poslucháči vojenských stredných odborných škôl zohrávali už v mierových podmienkach v armáde svoju nezastupiteľnú úlohu pri zvolávaní svojich veliteľov do kasární, boli neoddeliteľnou súčasťou tohto systému. Ich zaradenie do týchto činností ČSLA bolo v súlade s Plánom mobilizačného rozvinutia vojsk.

14. V kasačnej sťažnosti zdôvodňoval aj význam zákonom o zbraniach a strelive, ktoré boli vydávané už od roku 1949. Týmito zákonmi sa legálne ozbrojovali a vycvičovali maloletí žiaci vojenských stredných odborných škôl a vyhli sa podmienkam branného zákona č. 92/1949 Zb. Bývalé MNO ČSSR tak vedome obchádzalo branný zákon a využívalo zástupné zákony o zbraniach a strelive, ktoré legálne umožňovali aj mladistvých ozbrojovať zbraňami a robiť s nimi výcvik (až do roku 1991). Tam je presne zadefinované, že tie zbrane mohli dostávať aj osoby vojensky činné, teda aj žiaci vojenských stredných odborných škôl, čo je jedným z kľúčových dôkazov. Zákony o zbraniach a strelive uvádzali, že žiaci vojenských stredných odborných škôl sú vojensky činné osoby, ale branný zákon a žalovaný správny orgán to už popiera. Žalobca ako maloletý podľa týchto platných zákonov mal pridelenú osobnú strelnú zbraň a chladnú zbraň a vykonával aj vojenskú prísahu. Podľa zákona o zbraniach a strelive však ich mohla mať legálne iba osoba vojensky činná, hoci bol maloletý. Poznamenal, že nie na každej vojenskej jednotke bola kniha zbraní, kde sa podpisoval výdaj a príjem každej zbrane do knihy zbraní. Tieto knihy boli uložené u dozorného vojenskej jednotky, ktorý za to zodpovedal. Tvrdá permanentná príprava sa začala od 15. rokov veku žiaka na budúce vojenské povolanie a fungovala ako doživotná. V armáde sa aj v mierových podmienkach (t.j. aj od 1. septembra 1968 do 31. júla 1971) povinne a nepretržite držala tzv. stála bojová pohotovosť, kde žiaci a poslucháči vojenských gymnázií a vojenských stredných odborných škôl zohrávali svoju dôležitú a nezastupiteľnú úlohu a boli nedeliteľnou súčasťou tohto bojového systému ČSLA, ktorý riadne fungoval aj vďaka žalobcovi. Zaradenie do týchto činností bolo v súlade s Plánom mobilizačného rozvinutia vojsk. Dokazovanie o prehľad určujúcich zákonov o zbraniach a strelive platných od roku 1949, ktoré sa vzťahovali aj na žalobcu, vykonané nebolo. Z takéhoto dokazovania by vyplynulo, že s týmito zbraňami a strelivom mohli narábať iba vojenské osoby v činnej službe. To sa vzťahovalo aj na všetkých žiakov vojenských stredných odborných škôl, t.j. aj na žalobcu v plnom rozsahu.

15. Sťažovateľ je znepokojený tým, že rozpory sa nepodarilo odstrániť, neboli vypočutí žiadni svedkovia a neboli posudzované listinné dôkazy a nevie si vysvetliť dôvody, prečo ich nebolo možné v správnom

konaní použiť ako dôkaz v zmysle § 3 ods. 4 zákona č. 71/1967 Zb., ako aj ust. § 32 ods. 1, § 46 a § 47 ods. 3 uvedeného zákona, čím došlo k porušeniu základného práva na právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 12 ods. 1 Ústavy SR. Krajský súd tak vo svojom konaní nevykonával riadne dokazovanie a konal v rozpore s čl. 37 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd.

16. V neposlednom rade pripomenul a analyzoval termín chovanec a poukázal na postoj niektorých orgánov štátnej správy o tom, že vraj mladiství žiaci vojenských stredných škôl bola iba akýsi „chovanci“, o ktorých sa zmiňoval zákon č. 200/1949 Zb. o platových pomeroch príslušníkov ozbrojených zborov, ktorý platil iba tri roky od 11. augusta 1949 do 11. decembra 1952, ale stačil na to, aby sa do podvedomia byrokratov hlboko „nasiakol“, aby si ho nežičliví úradníci natrvalo osvojili a o zotrvačnosti používali ako nástroj voči žiakom vojenských stredných odborných škôl. Pritom nepostrehli, že bol vydaný zákon č. 88/1952 Zb. o materiálnom zabezpečení príslušníkov ozbrojených zborov, ktorý platil od 1. novembra 1952 a ktorý už 66 rokov nepozná pojem „chovanci“ a ten v ustanovení § 2 uvádza, že sa vzťahuje na príslušníkov ozbrojených síl v činnnej službe a žiakov škôl ozbrojených síl. Ďalej v ustanovení § 6 ods. 2 písm. a/ zavádza nový pojem „služné“. Tento zákon platil od 12. decembra 1952 do 1. novembra 1992. Vzťahoval sa aj na žiakov vojenských stredných odborných škôl. Za tú službu na škole dostávali mesačnú odmenu (od 30 - 180 Kčs mesačne), čím sa líšili od svojich vrstovníkov na civilných školách. Za vážny nedostatok považuje, že tieto inkasované peniaze sa nikdy nevykazovali ani ako finančné príjmy z daňového hľadiska, čo považuje za chybu a porušenie platného zákona. Tento oficiálny finančný príjem žalobcu zostal ukrytý a neodhalený pred daňovými a sociálnymi orgánmi a preto nie je dôchodkovo posudzovaný. Záverom zopakoval, že vojenské školy patrili výlučne pod rezort MNO ČCR a preto niet dôvod, aby vojenské stredné školy boli považované za nejaké výchovné a reedukačné ústavy. Na vojenských školách mohli študovať len fyzicky, morálne a zdravotne dôkladne preverení mladí ľudia a politicky nezávadní. Na vojenských školách dochádzalo k oboznamovaniu sa s utajovanými skutočnosťami podľa zákona FZ ČSSR č. 102/1971 Zb. o ochrane štátneho tajomstva, alebo vstupovali do takýchto chránených objektov. Žalovaný správny orgán sa s oboznamovaním chovancov so štátnym tajomstvom nevyjadril.

17. Navrhol, aby kasačný súd rozsudok krajského súdu zmenil tak, že rozhodnutie žalovaného zruší a vec mu vráti na ďalšie konanie. Žalobca si uplatnil náhradu trov konania a trov právneho zastúpenia, ktoré písomne vyčísliť.

III.

18. Žalovaný sa ku kasačnej sťažnosti žalobcu vyjadril písomne dňa 4. marca 2019. Kasačnú sťažnosť žalobcu považoval za bezdôvodnú a navrhol, aby odvolací súd kasačnú sťažnosť zamietol podľa § 461 SSP.

19. Žalovaný v súvislosti s kasačnou sťažnosťou zdôraznil, že krajský súd správne vo svojom rozsudku poukázal na názor vyslovený Najvyšším súdom SR v rozsudku sp. zn. 9So/108/2016 z 30. mája 2018, podľa ktorého žiaci 1. a 2. ročníka vojenskej strednej odbornej školy sa štúdiom pripravovali na službu vojaka z povolania a neboli vojakmi v činnnej službe. Zároveň krajský súd v bode 40 rozsudku zastáva názor, že zo žiadneho všeobecne záväzného právneho predpisu upravujúceho poskytovanie dávky výsluhového zabezpečenia profesionálnemu vojakovi nevyplýva, že by do doby trvania služobného pomeru v ozbrojených silách malo byť započítané aj celé štúdium vojenskej strednej odbornej školy, a teda aj štúdium žalobcu v 1. a 2. ročníku tejto školy.

20. Vyjadrenie žalovaného zo dňa 4. marca 2019 bolo žalobcovi doručené dňa 12. marca 2019.

IV.

21. V duplike zo dňa 18. marca 2019 žalobca zopakoval dôvody uvedené v správnej žalobe a v kasačnej sťažnosti, ktoré doplnil potvrdením o prijatí na stredoškolské štúdium, povolávacím rozkazom, školským

vysvedčením, fotografiami žiakov vojenských škôl, fotokópiou vojenskej knižky žalobcu, článkami z časopisov a iným dôkazným materiálom. Uvedenými listinami preukazov na režim vo vojenských školách a na stanovené povinnosti.

V.

22. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd kasačný (§ 11 písm. g/ SSP) preskúmal kasačnú sťažnosť postupom bez nariadenia pojednávania podľa § 455 SSP a po jej preskúmaní dospel k záveru, že kasačná sťažnosť nie je dôvodná.

23. Podľa § 2 ods. 1 SSP, v správnom súdnictve poskytuje správny súd ochranu právam alebo právom chráneným záujmom fyzickej osoby a právnickej osoby v oblasti verejnej správy a rozhoduje v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom.

24. Podľa § 2 ods. 2 SSP, každý, kto tvrdí, že jeho práva alebo právom chránené záujmy boli porušené alebo priamo dotknuté rozhodnutím orgánu verejnej správy, opatrením orgánu verejnej správy, nečinnosťou orgánu verejnej správy alebo iným zásahom orgánu verejnej správy, sa môže za podmienok ustanovených týmto zákonom domáhať ochrany na správnom súde.

25. Podľa § 6 ods. 1 SSP, správne súdy v správnom súdnictve preskúmajú na základe žalôb zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy, opatrení orgánov verejnej správy a iných zásahov orgánov verejnej správy, poskytujú ochranu pred nečinnosťou orgánov verejnej správy a rozhodujú v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom.

26. Podľa § 199 ods. 1 písm. g/ SSP, sociálnymi vecami sa na účely tohto zákona rozumie rozhodovanie Ministerstva obrany Slovenskej republiky, ministra obrany Slovenskej republiky a nadriadeného určeného podľa osobitného predpisu.

27. Predmetom konania o kasačnej sťažnosti v danej veci bol rozsudok krajského súdu, ktorým súd zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal preskúmania zákonnosti postupu a rozhodnutia žalovaného z 27. júna 2016, Č.: SEĽUZ-4-39-2/2016-OdSP, ktorým tento postupom podľa § 59 ods. 2 zákona č. 71/1967 Zb. zamietol odvolanie žalobcu a potvrdil prvostupňové rozhodnutie Vojenského úradu sociálneho zabezpečenia z 19. marca 2016, č. VÚSZ-XXXXXXXXXXXXXXXX. Uvedeným rozhodnutím prvostupňový správny orgán postupom podľa § 30 ods. 1 písm. i/ zákona č. 71/1967 Zb. zastavil konanie o prepočítanie výsluhového dôchodku žalobcu, lebo v tej istej veci sa právoplatne rozhodlo a skutkový stav sa podstatne nezmenil.

28. Sociálne zabezpečenie vojakov je upravené osobitným zákonom č. 328/2002 Z.z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov, podľa ktorého Vojenský rad sociálneho zabezpečenia priznáva, zvyšuje, znižuje, vypláca, zastavuje a odníma dávky výsluhového zabezpečenia profesionálnemu vojakovi a vojakovi prípravnej služby a pozostalým po nich a o žiadostiach na výsluhový dôchodok rozhoduje v správnom konaní (§ 84 ods. 1) s tým, že právoplatné rozhodnutia o dávkach sociálneho zabezpečenia sú preskúmateľné súdom v rámci správneho súdnictva.

29. Podľa § 30 ods. 1 písm. i/ zákona č. 71/1967 Zb. správny orgán konanie zastaví, ak zistí, že v tej istej veci sa právoplatne rozhodlo a skutkový stav sa podstatne nezmenil.

30. Skutkové zistenia podľa obsahu spisov preukazovali, že rozhodnutím Vojenského úradu Sociálneho zabezpečenia, Špitalská 22, Bratislava zo dňa 5. februára, Číslo: 65204005220005/2-VÚSZ/DO2 bol podľa § 123 ods. 2 a § 38 zákona č. 328/2002 Z.z. žalobcovi priznaný výsluhový dôchodok od 1. januára 2003. Zo služobného pomeru bol žalobca prepustený dňom 31. decembra 2002 a službu konal 31 ukončených rokov. Pre nárok na výsluhový dôchodok mu bola zhodnotená doba poistenia:

- od 01.08.1971 do 31.07.1973 - I. kategória funkcií-základná služba vo vojenskej škole
- od 01.08.1973 do 30.04.1975 - I. kategória funkcií - praporečik z povolania

- od 01.05.1975 do 29.10.1980 - I. kategória funkcií - vojak z povolania
- od 30.10.1980 do 31.12.1992 - II. kategória funkcií - vojak z povolania
- od 01.01.1993 do 31.12.1999 - I. kategória funkcií - vojak z povolania
- od 01.01.2000 do 31.12.2002 - III. pracovná kategória - vojak z povolania.

31. Žalobca doručil Vojenskému úradu sociálneho zabezpečenia žiadosť o započítanie do výsluhového dôchodku dvoch rokov, t.j. 1. a 2. ročníka Vojenskej strednej odbornej školy elektrotechnickej a rádiolokačnej v Liptovskom Mikuláši (odbor meracia a automatizačná technika). V žiadosti sa odvolával na Nariadenie náčelníka generálneho štábu ČSĽA č. 11 z 02.08.1985 (ďalej len „nariadenie“), ktorým bol zavedený v rezorte obrany výkaz dôb a kategórií funkcií vojakov, ktorý podľa prílohy č. 3 stanovil zásady pre vykazovanie údajov o výkone základnej (náhradnej) služby poslucháčov (žiakov) vojenských škôl, ktorí sa stali vojakmi z povolania v rokoch 1945-1977 a v ich kádrových spisoch č. 1 nie sú údaje o výkone základnej (náhradnej) služby vyznačené. Z nariadenia je zrejmé, že rozhodujúcim údajom pre zaradenie žiaka vojenskej školy do I, II. alebo III. pracovnej kategórie bol: 1/ rok štúdia, 2/ vek žiaka a 3/ typ školy. Podľa výkazu dôb poistenia žalobcu bolo preukázateľne zistené, že na štúdium na vojenskej odbornej škole nastúpil 01.09.1969 a do 31.08.1971 bol žiakom prvého a druhého ročníka. Uvedené obdobie bolo zaradené do III. kategórie. V čase, kedy žalobca študoval na vojenskej strednej odbornej škole platil zákon č. 101/1964 Sb. a vykonávacía vyhláška č. 102/1964 Sb.

32. Najvyšší súd po vyhodnotení námietok uvedených v kasačnej sťažnosti vo vzťahu k napadnutému rozsudku krajského súdu a vo vzťahu k obsahu súdneho, ako aj pripojeného spisu žalovaného správneho orgánu dospel k záveru, že správne orgány postupovali správne, keď vychádzajúc okrem iného zo zákona č. 101/1964 Sb. a vykonávacej vyhlášky č. 102/1964 Sb. platnej v čase nástupu žalobcu na štúdium na vojenskú strednú odbornú školu dňa 01.09.1969 na oboch stupňoch správneho konania dospeli k záveru o neopodstatnenosti žalobcovej žiadosti o prepočítanie výsluhového dôchodku. V tomto smere teda správne pristúpili k zastaveniu konania podľa § 30 ods. 1 písm. i/ zákona č. 71/1967 Zb., nakoľko v tej istej veci sa právoplatne rozhodlo a skutkový stav sa podstatne nezmenil.

33. Najvyšší súd konštatuje, Nariadením náčelníka generálneho štábu Čs. ľudovej armády, 1. Zástupca ministra národnej obrany číslo 11 zo dňa 02.08.1985 bol zavedený v rezorte obrany výkaz dôb a kategórií funkcií vojakov, ktorý podľa prílohy č. 3 stanovil zásady pre vykazovanie údajov o výkone základnej (náhradnej) služby poslucháčov (žiakov) vojenských škôl, ktorí sa stali vojakmi z povolania v rokoch 1945 až 1977 a v ich kádrových spisoch č. 1 nie sú údaje o výkone základnej (náhradnej) služby vyznačené. Na uvedené nariadenie žalobca vo svojich podaniach priamo poukazuje. Podľa výkazu dôb, ktorý je založený v spise správneho orgánu, tento nastúpil na štúdium na strednej odbornej vojenskej škole 01.09.1969. Žiakom prvého a druhého ročníka bol do 31.08.1971. V tabuľke označenej „Studium v letech 1968-1972“ na strane 32 nariadenia je pod poradovým číslom 11 uvedený názov vojenskej školy - vojenské stredné odborné školy a k tomu výkon základnej služby v 3. a 4. ročníku. Výkazu dôb poistenia žalobcu je súladný s predmetným nariadením.

34. Podľa § 96 ods. 1 zákona č. 101/1964 Zb. služba vojakov z povolania vykonávaná po 31. decembri 1964 sa zaraďuje pre účely dôchodkového zabezpečenia do I. alebo II. kategórie podľa druhov vykonávaných funkcií.

35. Podľa § 96 ods. 3 zákona č. 101/1964 Zb. ministri národnej obrany a vnútra ustanovia, ktoré druhy služieb sa hodnotia ako doby zamestnania III. pracovnej kategórie.

36. Podľa § 130 ods. 2 zákona č. 100/1988 Zb. ministri obrany, vnútra a spravodlivosti Slovenskej republiky môžu vo svojej pôsobnosti stanoviť, ktoré funkcie sa zaraďujú do I. kategórie (funkcií) a ako sa zaradenie vykonáva. Pritom môžu stanoviť, v akom rozsahu sa započítava doba služby výkonného letca a doba výkonu funkcií osobitnej povahy alebo osobitného stupňa nebezpečnosti do doby zamestnania.

37. Podľa § 130 ods. 3 zákona č. 100/1988 Zb. doba služby vykonávanej od 9. mája 1945 do 31.

decembra 1964 sa hodnotí ako výkon funkcie I. kategórie; služba vykonávaná po 31. decembri 1964 sa zaraďuje do I. alebo II. kategórie funkcií.

38. Podľa Prílohy č. 3 ods. 1 Nariadenia, označenej ako Zásady pre vykazovanie doby základnej (náhradnej) služby poslucháčov (žiakov) vojenských škôl z radov občianskej mládeže stanovuje zásady pre vykazovanie údajov o výkone základnej (náhradnej) služby poslucháčov (žiakov) vojenských škôl, ktorí sa stali vojakmi z povolania v rokoch 1945 až 1977 a v ich kádrovom spise č. 1 nie sú údaje o výkone základnej (náhradnej) služby vyznačené; poslucháči (žiaci vojenských škôl do dovŕšenia veku 17 rokov boli vo vojenských školách vedení ako chovanci a doba štúdia potrebná k príprave na povolanie po skončení povinnej školskej dochádzky (§ 10 ods. 1 písm. d/) zákona č. 121/1975 Zb., t.j. v III. pracovnej kategórii (Oddiel I).

39. Podľa prílohy č. 3 poradové číslo 11 časti „Štúdium v rokoch 1968-1972“ na vojenských stredných odborných školách základnú vojenskú službu konali žiaci v 3. a 4. ročníku. Za takýchto okolností potom rozhodnutie správneho orgánu o zastavenie konania o prepočítanie výsluhového dôchodku podľa § 31 ods. 1 písm. i/ zákona č. 71/1967 Zb. je súladné so zákonom.

40. Náležité odôvodnenie rozhodnutia (tak súdu, ako aj orgánu verejnej správy) je súčasťou práva účastníka na spravodlivý proces v zmysle čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky. Kasačný súd v danej súvislosti upriamuje pozornosť na to, že problematike týkajúcej sa povinnosti súdu, ako aj orgánu verejnej správy náležite zdôvodniť svoje rozhodnutie venoval značnú pozornosť vo svojej judikatúre aj Ústavný súd Slovenskej republiky - napr. v náleze č. sp. zn. IV. ÚS 1/02, IV. ÚS 115/03, II. ÚS 174/04, III. ÚS 117/07, III. ÚS 332/09, I. ÚS 243/07, I. ÚS 114/08, III. ÚS 36/2010. V súvislosti s problematikou odôvodnenia rozhodnutia kasačný súd poukazuje na Nález ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 825/2016 zo dňa 28.02.2017, v ktorom ústavný súd konštatoval, že právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia patrí medzi základné zásady spravodlivého súdneho konania, čo jednoznačne vyplýva z ustálenej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. Judikatúra tohto súdu síce nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-A, s. 12, § 29 Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - B. Georgiadisc. Grécko z 29. mája 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998).

41. Pokiaľ žalobca v kasačnej sťažnosti vytýka žalovanému správne orgánu, že nepredložil rezortný zoznam preferovaných zamestnaní I. a II. kategórie funkcií, podľa ktorého mienil určovať a zaraďovať aj študentov vojenských stredných škôl a vojakov z povolania podľa vykonávaných funkcií do príslušných kategórií, najvyšší súd uvádza, že žalobca s podaním správnej žaloby predložil Nariadenie náčelníka generálneho štábu ČSĽA 1. Zástupcu ministra národnej obrany č. 11 z 02.08.1985 pre spracovanie výkazu dôb a kategórií funkcií (pracovných kategórií) rozhodných pre realizáciu kádrových opatrení, zabezpečenie peňažitými dávkami podľa zákona o niektorých služobných pomeroch vojakov a pre sociálne zabezpečenie. Príloha č. 2 k smernici určuje zásady pre vykazovanie služby v ozbrojených silách (v dobe, kedy žalobca začal študovať na strednej odbornej vojenskej škole a v dobe, kedy sa stal vojakom z povolania): a/ do 31.12.1964 výhradne v I. kategórii funkcií; b/ počnúc 01.01.1965 v I. alebo II. kategórii funkcií; c/ zvláštne druhy služby vojakov z povolania vykonávané v dobe od 01.01.1965 do 30.06.1985 a v dobe od 01.07.1985. K uvedenej námietke považuje kasačný súd za potrebné poukázať na poznámku žalobcu uvedenú na strane 3 odsek 2 kasačnej sťažnosti, kde sám uznáva, že: „MO SR rezortný zoznam preferovaných zamestnaní zaradených do I. a II. kategórie funkcií, bývalé federálne Ministerstvo národnej obrany ČSSR ako jediný rezort nikdy nespracovalo a nemá ho k dispozícii ani dnes“.

42. K námietke žalobcu, že správny súd nerešpektoval Nariadenie náčelníka generálneho štábu ČSĽA najvyšší súd uvádza, že táto námietka žalobcu je účelová a nemá vo vykonanom dokazovaní správnym súdom opodstatnenie. V súvislosti so zaradením 1. a 2. ročníka štúdia (do I. kategórie funkcií) žalobcu na strednej odbornej vojenskej škole nemá opodstatnenie ani námietka uvedená na strane 5 kasačnej

sťažnosti, podľa ktorej všeobecné sudy mohli podľa výsledkov vykonaného dokazovania vysloviť, že pracovník spĺňa podmienky pre zaradenie do I. a II. pracovnej kategórie. V posudzovanej veci sa žalobca domáha rozhodnutia - uloženia povinnosti započítať mu dobu jeho štúdia na vojenskej strednej odbornej škole elektrotechnickej-rádiolokačnej (od 01.09.1969 do 31.07.1971) ako dobu zamestnania I. kategórie na účely dôchodkového zabezpečenia. V nadväznosti na uvedený záver podľa názoru kasačného súdu nedošlo v žiadnom štádiu konania k pochybeniu pri absencii posudzovania zásad pre zaradenie zamestnaní do pracovných kategórií podľa § 14 zákona č. 100/1988 Zb. Podľa ustanovenia § 27 ods. 4 branného zákona základná vojenská služba trvá 24 mesiacov a počítajú sa odo dňa skutočného jej nastúpenia. Základnú vojenskú službu žalobcu absolvoval v trvaní 24 mesiacov počas štúdia v 3. a 4. ročníku strednej školy. Požiadavka žalobcu na hodnotenie doby jeho štúdia na strednej odbornej vojenskej škole už od prvého ročníka v I. alebo v II. pracovnej kategórii preto nebola dôvodná.

43. Sťažovateľ ďalej namietal, že mu bolo odopreté právo na spravodlivý proces aj s ohľadom na závery rozsudku Krajského súdu v Prahe č.k. 42 Ad/2/2017-52 zo dňa 20. júla 2018. Konkrétne citoval bod 23 uvedeného rozsudku, kde sa súd zaoberal poistnou dobou účastníka konania potrebného na vznik nároku na dôchodok vo veku 58 rokov podľa § 174 ods. 1 písm. c/ zákona č. 100/1988 Zb. Za nedôvodnú v bode 24 rozsudku krajský súd vyhodnotil námietku účastníka konania (ktorý bol študentom 1. a 2. ročníka Vojenského učilišťa v Novom meste nad Váhom v období od 1. septembra 1974 - 31. júla 1976) ohľadom učebného pomeru vo vojenskej škole v období od 1. septembra 1974 do 31. júla 1976 pre dosiahnutie hranice odchodu do dôchodku už v 57 rokoch jeho veku podľa § 174 ods. 1 písm. b/ zákona č. 100/1988 Zb. Zrušenie a vrátenie veci krajskému súdu za účelom doplnenia rozsudku by bolo v tomto prípade nevhodné, keďže v konečnom dôsledku by bol žalobca rovnako neúspešný.

44. Z vyššie uvedených dôvodov najvyšší súd nepovažoval kasačnú sťažnosť žalobcu za dôvodnú, a preto ju podľa § 461 SSP zamietol.

45. O náhrade trov kasačného konania rozhodol najvyšší súd tak, že žalobcovi, ktorý v tomto konaní úspech nemal, ich náhradu nepriznal (§ 467 ods. 1 SSP v spojení s § 167 ods. 1 SSP) a žalovanému ich nepriznal, lebo to nemožno spravodlivo požadovať (§ 467 ods. 1 SSP v spojení s § 168 veta prvá SSP).

46. Toto rozhodnutie prijal najvyšší súd v senáte pomerom hlasov 3:0 (§ 139 ods. 4 veta prvá SSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.